

AVRUPA BİRLİĞİ ve TÜRKİYE'DE AKARYAKIT VERGİLERİ

FUEL TAXES IN TURKEY AND THE EUROPEAN UNION

Cem Barlas ARSLAN^(*)

ÖZET

Akaryakıt hem ekonomik hem de çevresel gerekçelerle vergilendirilmektedir. Dünyada farklı oranlarda ve biçimlerde vergilendirilen akaryakıt ürünleri, Türkiye'de bütçelerin önemli bir gelir kaynağıdır. Özellikle akaryakıttan alınan ÖTV ve KDV, yüksek bir vergi hasılatı sağlamaktadır. Yüksek hasılat sağlanmasında önemli bir etken ise yüksek ÖTV tutarlarıdır. Nitekim Avrupa Birliği ile kıyaslandığında Türkiye'de akaryakıt ÖTV tutarları bir hayli yüksektir. Türkiye akaryakıt vergilerinden dolayı, dünyada en pahalı akaryakıt kullanan ülkeler arasında yer almaktadır. Yüksek vergi yükü, beraberinde pek çok sosyal ve ekonomik olumsuzluğu da getirmektedir.

Anahtar Kelimeler: Akaryakıt, özel tüketim vergisi, katma değer vergisi, Avrupa Birliği

ABSTRACT

Fuel is taxed due to both economic and environmental reasons. Fuel products, which are taxed at different rates and in different ways in the world, are significant sources of income for the public budgets in Turkey. In particular, special consumption tax and value added tax on fuel provide a high amount of tax. One of the important factors for the collection of high amount of tax is excessive special consumption taxes. Indeed, special consumption taxes in Turkey are fairly high compared to the European Union. Due to such fuel taxes, Turkey is one of the countries where the most expensive fuel is consumed on earth. High tax burden, brings quite a few social and economic problems with it.

Key Words: Fuel, special consumption tax, value added tax, the European Union

^(*) Arş. Gör. Dr., Gazi Üniversitesi, Maliye Bölümü

1- GİRİŞ

Avrupa Birliği sistemi, üye ve aday ülkelerden; Birliğin siyasal, sosyal ve ekonomik hedefleri doğrultusunda, ulusal mevzuatlarında düzenlemeler ve uyumlaştırma yapılmasını öngörmektedir. Uyum sürecinde yer alan konulardan birisi de vergilendirmedir. Üye ve aday ülkeler, vergilendirmede, Birlik politikaları ve esas alınan sınırlar içinde mal ve hizmetlerin vergilendirilmesinde ulusal egemenlikleri ve AB politikaları çerçevesinde yetkilerini kullanmaktadır. Bu doğrultuda, vergileme alanında bir uyum hedeflenmekle birlikte, özellikle dolaylı vergiler açısından tam bir uyum sağlanamamakta ve dolaylı vergiler sorunlu bir alan olarak karşımıza çıkmaktadır.

Dolaylı vergilerin kapsamına giren akaryakıt ürünlerinden¹, üye ülkeler KDV ve ÖTV tahsil etmektedirler. Bununla birlikte, ülkeler kendi egemenlik sınırları dahilinde akaryakıt üzerine çeşitli yerel vergi vb. mali yükümlülükler de koyabilmektedir.

Türkiye’de de akaryakıt ürünlerinde temel vergilendirme KDV ve ÖTV ile yapılmaktadır. AB’ye uyum amacıyla uygulamaya konulan ÖTV’de, akaryakıt ürünlerine ilişkin olarak, Türkiye ile AB ülkeleri kıyaslandığında vergi tutarlarının yüksek olduğu dikkat çekmektedir. Bu durum ise Türkiye’de akaryakıt üzerindeki vergi yükünün, AB ülkelerine göre yüksek olmasına neden olmaktadır.

2- AVRUPA BİRLİĞİ VERGİ UYUMLAŞTIRMASI

AB hukuk sistemi, üye ülkelerin iç hukuklarında sahip oldukları yetkilerinin bir kısmından vazgeçerek Birlik hukukuna uymaları ve egemenliklerini devretmeleri biçiminde şekillenmektedir. AB’nin vergi hukukuna da bu temel anlayış yön vermekte, vergi hukuku oluşturulurken Birlik hukukunun gerektirdiği biçimde düzenlemeler yapılmakta ve AB çapında geçerli olan bazı hükümler ihdas edilmektedir².

Vergilendirme, uyum sürecinin önemli ve sorunlu bir alanını oluşturmaktadır. Nitekim vergilendirme, AB tipi federalizme geçişte ulus devlet egemenliğinin korunması açısından bir direnme sembolü olarak görülmektedir³. Çünkü, vergilendirme yetkisi milli egemenliğin yegane unsurlarından olup vergiler, ekonomik ve sosyal hayatın yönlendirilmesinde etkin bir araç olarak kullanılmakla birlikte, siyasal irade için seçmenlere karşı kullanılabilecek önemli bir güç de olmaktadır⁴.

Ortak vergi düzenlemeleri, üye ülkelerin vergi konusundaki manevra alanlarını daralttığı için uyumlaştırma açısından mesafe alınması güçleşmektedir⁵. İster istemez uyum sürecine karşı bir direnme ortaya çıkmaktadır. Üye ülkeler arasında vergi uyumunun gerçekleştirilebilmesi sadece ekonomik olmayıp politik yönleri de olan bir süreç olup, bu açıdan bazı ülkelerin AB ölçeğinde getirilecek vergilere karşı tavır alması söz konusu olmakta ve bu durum da uyumlaştırmayı düşük bir ivmede gerçekleştirmektedir⁶.

¹ Akaryakıt ürünleri çok çeşitli olmakla birlikte, çalışmada ulaştırma sektörünün temel enerji kaynakları olan benzin, motorin ve LPG otogaz ele alınmaktadır.

² CEYLAN, Mehmet Ali; “Avrupa Birliği’ne Katılım Müzakere Sürecinde Vergilendirme Faslı”, Vergi Dünyası Dergisi, Sayı 336, Ağustos 2009, s. 160.

³ TOBB; Vergilendirmede Global Eğilimler AB ve Türk Vergi Sistemi, Özel İhtisas Komisyon Raporu, Mayıs 2001, s. 201.

⁴ BİLİCİ, Nurettin; Avrupa Birliği ve Türkiye, 4. Baskı, Ankara, Seçkin Yayınları, 2010, s. 207.

⁵ BİLİCİ, a.g.e., s. 207.

⁶ ODABAŞ, Hakkı; SAVAŞAN, Fatih; “Avrupa Birliği’nde Vergi Uyum Çalışmaları ve Türkiye”, E-Yaklaşım Dergisi, Sayı 11, Haziran 2004.

AB’de vergi uyumlaştırması, Direktif ve Tüzükler aracılığıyla yapılmaktadır. Kabul edilen Direktif ve Tüzükler, belirlenen takvimlere sadık kalınarak ülkelerin iç hukuklarına adapte edilmektedir⁷. AB vergi muktesebatına egemen olan ilkeler⁸;

- Gümrük vergilerinin kaldırılması ve ortak gümrük tarifelerinin kabulü,
- Eş etkili vergilerin kaldırılması,
- Aşırı vergileme ve aşırı vergi iadesi yasağı,
- Çifte vergilemenin önlenmesi,
- Vergi uyumlaştırmasıdır.

AB dolaysız vergi uyumlaştırmasında, servet vergilerinden ziyade gelir üzerinden alınan vergiler üzerine yoğunlaşmış ve günümüze kadar bu vergilerin uyumlaştırmasına yönelik çalışmalar yapılmıştır⁹. Kurumlar vergisi alanında farklı vergi sistemleri, hem şirket hem de hissedarlar düzeyinde dağıtılan kârların vergilendirilmesi için geliştirilmiş, üye ülkeler kurumlar vergisi sistemlerinden herhangi birini uygulama açısından serbest olup, bu durum farklı sistemlerin uygulanmasına ve kurumların ve hissedarların vergilendirilmesinde farklı metotların kullanılmasına neden olmaktadır¹⁰. Gelir vergisi açısından ise vergi uyumu daha kısıtlıdır ve ciddi bir bütünleşme kaydedilememiştir. Gelir vergisi ile ilgili çalışmaları, tasarrufların vergilendirilmesi, emeklilik kesintilerinin vergilendirilmesi, kâr paylarının vergilendirilmesi ve çifte vergilendirmenin önlenmesi olarak özetlemek mümkündür¹¹.

AB, dolaysız vergilere ilişkin düzenleme yapma hakkını üye devletler ile paylaşmakla birlikte, Birliğin ekonomisi açısından daha önemli görülen dolaylı vergiler konusunda proaktif bir politika izlemektedir¹².

AB’de ekonomik amaç rekabetin sağlanmasıdır. Bu doğrultuda rekabeti bozabileceği için, mal ve hizmetler üzerinden alınan vergilere yönelik düzenlemeler yapılmış ve bu vergiler AB vergi uyumlaştırmasının temelini oluşturmuştur¹³. Nitekim, dolaylı vergilerin uyumlulaştırılması mal ve sermaye hareketlerini doğrudan etkilediği için önem ve öncelik taşımaktadır.

2.1- KDV Uyumlaştırması

KDV uyumlaştırma çalışmaları, AB’nin kuruluşundan itibaren başlamıştır. Bu kapsamda ilk olarak 5 Nisan 1960 tarihli AET Komisyonu kararı uyarınca, bir vergi ve maliye komitesi kurulmuş ve yapılan çalışmalar neticesinde, o tarihlerde Fransa’da uygulamada olan KDV’nin, ortak pazarın işlemesi açısından en uygun vergi olduğu ifade edilmiştir¹⁴. Bu aşamadan sonra topluluğun muamele vergilerinin uyumlaştırmasına yönelik ilk Direktif 1967 yılında kabul edilmiştir. 1. KDV Direktifine göre¹⁵;

⁷ BİLİCİ; a.g.e., s. 209.

⁸ Ayrıntılı bilgi için bkz. ALTUNAY, Ezel; “Avrupa Birliği Vergi Politikası ve Türkiye’nin Uyum Sürecinin Değerlendirilmesi”, Bütçe Dünyası Dergisi, Sayı 34, 2010/2, s. 95 - 97.

⁹ ERKAN, Fikret; Avrupa Birliği’nde Dolaysız Vergilerin Uyumlaştırılması ve Avrupa Birliği Mahkemesi’nin Bu Konudaki Rolü, Tam Üyelik Yolundaki Türkiye Açısından Bir Değerlendirme, Ankara, Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı, Yayın No: 2009/399, 2009, s. 34.

¹⁰ ERKAN; a.g.e., s. 38.

¹¹ ALTUNAY; a.g.m., s. 102.

¹² CEYLAN; a.g.m., s. 168.

¹³ ODABAŞ; SAVAŞAN; a.g.m., Haziran 2004.

¹⁴ BİLİCİ; a.g.e., s. 234.

¹⁵ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31967L0227:EN:HTML>, (Erişim), 20 Eylül 2013.

- Üye devletler yürürlükte bulunan muamele vergisi sistemlerini ortak KDV sistemi ile değiştireceklerdir. Her üye devlette değişikliğe ilişkin mevzuat, 1 Ocak 1970'ten geç olmamak üzere konjonktürel durumun ışığında ve üye devlet tarafından tespit edilen bir tarihte mümkün olduğunca çabuk yürürlüğe konulacaktır.
- KDV uygulamasının yürürlüğe girmesinden itibaren hiç bir üye devlet, üyeler arasındaki ticarete ithalat veya ihracat üzerindeki muamele vergilerinin düz oranlı dengelenmesine yol açacak bir önlem almayacak ve yürürlüğe koymayacaktır.
- Ortak KDV sisteminin prensibi, verginin uygulanma aşamasından önce ki üretim ve dağıtım sürecinde ne kadar muamele yapılırsa yapılsın, mal ve hizmetlerdeki fiyatlarına orantılı, genel bir tüketim vergisinin mal ve hizmetlere uygulanmasıdır.
- Ortak KDV, perakende ticaret aşamasına kadar ve bu aşamayı kapsayacak şekilde uygulanacaktır.

KDV uyumlaştırmasına yönelik olarak 1967 yılında 2. Direktif, 1977 yılında ise 6. Direktif kabul edilmiş ve topluluğun ortak KDV uygulamasını ayrıntılı olarak düzenlemiştir¹⁶. Daha sonra 16 Aralık 1991 tarihli 91/680/CEE no'lu Direktif ile AB içinde vergi sınırları kaldırılmış, dolayısıyla KDV sisteminde değişikliklere gidilmiş ve 2006/112/EC no'lu ve 28 Kasım 2006 tarihli KDV çerçeve direktifi ile dağıtım KDV mevzuatı bir araya toplanmış ve AB, KDV uygulamasının ana çerçevesi belirlenmiştir¹⁷.

2.2- ÖTV Uyumlaştırması

ÖTV dolaylı vergiler alanında AB tarafından tercih edilen bir vergidir. Birlik içinde malların serbest dolaşımı ve rekabet eşitliği açısından ÖTV uyumlaştırması kaçınılmazdır. Nitekim, KDV uygulamasında var olan boşlukları üye devletlerin ÖTV ile doldurması ihtimaline karşın uyumlaştırma bir zorunluluk halini almıştır¹⁸.

ÖTV uygulamasında minimum oranların belirlenmesi ile bir çerçeve oluşturulmuştur. Bununla birlikte, üye ülkelerdeki tüketim alışkanlıklarının farklılığı, istisna ve muafiyet uygulamalarındaki farklılıklar, üye ülkelerde ÖTV'nin vergi hasılatı içindeki payının değişiklik göstermesi ve vergi uygulamalarındaki farklılıklar dolayısıyla ÖTV uyumlaştırma süreci de yavaş ve zor olmuştur¹⁹.

ÖTV uyumlaştırmasına yönelik ilk Direktif, 19 Aralık 1972 tarihinde bütün tüketimine yönelik vergilerin uyumlaştırılması ile ilgili genel esasları belirleyen 72/464/CEE no'lu Direktif²⁰ olmuş, 18 Aralık 1978 tarihli çıkarılan 79/32/CEE no'lu ikinci Direktif ile bütün kavramının ana hatları belirlenmiş ve bu iki direktiften sonra uzun yıllar özel tüketim vergilerinin uyumlaştırması açısından önemli bir ilerleme kaydedilememiştir²¹. Daha sonra, 19 Ekim 1992 tarihli 92/79/EEC no'lu Direktif²² ve devamında çıkarılanlar (92/80,81,82,83,84/EEC) ile Birlik içinde ÖTV uyumlaştırması açısından önemli ilerlemeler

¹⁶ BİLİCİ; a.g.e., s. 235.

¹⁷ BİLİCİ; a.g.e., s. 234 - 235.

¹⁸ SARAÇOĞLU, Fatih; Avrupa Birliği'nde Vergi Uyumlaştırma Süreci ve Türkiye, Maliye ve Hukuk Yayınları, Nisan 2006, s. 52.

¹⁹ TOBB; a.g.e., s. 125.

²⁰ <http://eur-law.eu/EN/Council-Directive-72-464-EEC-19-December-1972,27277,d>, (Erişim), 20 Eylül 2013.

²¹ BİLİCİ; a.g.e., s. 270.

²² <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31992L0079:EN:HTML>, (Erişim), 20 Eylül 2013.

sağlanmıştır²³. Enerji ürünleri ve elektriğin vergilendirilmesine ilişkin 2003/96/EC sayılı Direktif ile minimum ÖTV tutarları belirlenmiştir. Tablo 1’de, 01.01.2010 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere akaryakıt ürünlerine uygulanacak ÖTV tutarları yer almaktadır. Direktif uyarınca tutarlar minimum tutarlar olarak üye ülkeler açısından çerçeve belirlemektedir. Bu anlamda ülkeler minimum tutarların üzerinde ÖTV tutarı belirlemek suretiyle, vergilendirme açısından egemenliklerini kullanabilmektedirler.

Tablo 1. AB’de Otomotiv Yakıtlarında Minimum ÖTV Tutarları (Avro)

Ürünler	01.01.2004’dan itibaren	01.01.2010’dan itibaren
Kurşunsuz Benzin (1000 litre)	359	359
Motorin (1000 litre)	302	330
LPG Otogaz (1000 kg)	125	125

Kaynak: 2003/96/EC Direktiften yararlanarak tarafımızca düzenlenmiştir. <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2003:283:0051:0070:EN:PDF>, (Erişim), 20 Eylül 2013.

Türkiye’de ÖTV, 2002 yılında AB müktesebatına uyum amacıyla getirilmiştir. Ancak AB uygulamasıyla farklılıklar göstermektedir. Türkiye’de uygulanan ÖTV’de kapsam AB uygulamasına göre geniş tutulmakla birlikte oran ve tutar olarak bazı ürünler için yüksek ÖTV belirlenmekle birlikte karmaşık bir yapı söz konusudur²⁴.

Türkiye OECD ülkeleri içinde ÖTV gelirlerine bağımlılık açısından Meksika’dan sonra ikinci sırada yer almaktadır²⁵. AB’ye uyum amacıyla getirilen ÖTV, tamamen mali amaca hizmet eden bir görünüm kazanmıştır. AB’de vergilendirme politikası hedef olarak uzun dönemde girişimcilğe, iş yaratma ve çevreyi korumaya yönelik bir sistemi öngörürken²⁶, Türk Vergi Sistemi bu hedefler doğrultusunda uyumu yakalayamamıştır.

3- AVRUPA BİRLİĞİ’NDE AKARYAKITIN VERGİLENDİRİLMESİ

AB’de akaryakıt vergileri, enerji üzerinden alınan vergiler kapsamındadır. Enerji vergileri de çevre vergilerinin bir alt başlığını oluşturmaktadır. Enerji üzerinden alınan vergiler, ülkelerin vergi gelirlerini arttırmanın yanı sıra tüketici davranışlarını daha verimli ve daha temiz enerji kullanımına yönelik olarak etkilemek için tarh edilmektedir²⁷.

²³ BİLİCİ; a.g.e., s. 268.

²⁴ BİLİCİ; a.g.e., s. 275 - 276.

²⁵ CAMADAN, Ercüment; “LPG Piyasasında Özel Tüketim Vergisi: AB Ülkeleri ve Türkiye Uygulamalarının Karşılaştırılması”, Vergi Sorunları Dergisi, Sayı 333, Mayıs 2009, s. 178.

²⁶ BİLİCİ; a.g.e., s. 279.

²⁷ UBAY, Birol; “Avrupa Birliği’nde Enerji Ürünlerinin Vergilendirilmesinde Güncel Tartışmalar”, Vergi Dünyası Dergisi, Sayı 367, Mart 2012, s. 191.

Tablo 2. AB’de Akaryakıt KDV Oranları (%)

ÜLKELER	BENZİN	MOTORİN	LPG
Belçika	21	21	21
Bulgaristan	20	20	20
Çek Cumhuriyeti	21	21	21
Danimarka	25	25	25
Almanya	19	19	19
Estonya	20	20	20
Yunanistan	23	23	23
İspanya	21	21	21
Fransa	19,6	19,6	19,6
Hırvatistan	25	25	25
İrlanda	23	23	23
İtalya	21	21	21
Güney Kıbrıs	18	18	5
Letonya	21	21	21
Litvanya	21	21	21
Lüksemburg	15	15	6
Macaristan	27	27	27
Malta	18	18	18
Hollanda	21	21	21
Avusturya	20	20	20
Polonya	23	23	23
Portekiz	23	23	23
Romanya	24	24	24
Slovenya	22	22	22
Slovakya	20	20	20
Finlandiya	24	24	24
İsveç	25	25	25
İngiltere	20	20	20
AB 28 (Ortalama)	21,45	21,45	20,66
Türkiye	18	18	18

Kaynak: EUROPEAN COMMISSION; Directorate – General Taxation And Customs Union **Excise Duty Tables, Part II - Energy Products and Electricity**, July 2013’de yer alan verilerden yararlanılarak tarafımızca düzenlenmiştir.

Tablo 2’de AB üyesi ülkelerde benzin, motorin ve LPG Otogaza uygulanan KDV oranları yer almaktadır. 26 üye ülke, üç akaryakıt ürününe kendi mevzuatları uyarınca aynı KDV oranını uygularken, Güney Kıbrıs ve Lüksemburg LPG otogaza daha düşük KDV uygulamaktadır. Türkiye ise akaryakıtta

uyguladığı %18 KDV ile AB üyesi pek çok ülkeden düşük bir KDV oranına sahiptir. Diğer taraftan Türkiye’de uygulanan KDV oranı, AB 28 ortalamasından da düşüktür.

KDV oranı açısından durum böyle olmakla birlikte, AB vergi sisteminde ve Türkiye’de de uygulanan, ÖTV’nin KDV matrahına dahil edilmesi, diğer bir ifade ile ÖTV’nin KDV’si uygulaması dikkate alındığında, Türkiye’de ÖTV tutarlarının yüksek olmasından dolayı, KDV’nin hesaplendiği matrah daha da artmakta ve böylece vergi yükü yükselmektedir. Nitekim, 2012 yılı ortalaması dikkate alındığında²⁸, Türkiye’de bir litre benzin üzerindeki vergi yükü %63, motorinde %56 ve LPG otogazda %44 civarında iken, AB ülkelerinde ortalama vergi yükü benzinde %53, motorinde %47 ve LPG otogazda %28 civarında gerçekleşmektedir.

Tablo 3. AB’de Akaryakıt ÖTV Tutarları (Avro)

ÜLKELER	BENZİN	MOTORİN	LPG
Belçika	613,57	427,69	-
Bulgaristan	363,02	329,79	173,83
Çek Cumhuriyeti	511,96	436,60	156,82
Danimarka	592,21	443,29	497,63
Almanya	669,80	470,40	180,32
Estonya	422,77	392,92	125,26
Yunanistan	670,00	330,00	330,00
İspanya	455,92	331,00	57,47
Fransa	639,60	428,40	107,60
Hırvatistan	424,35	330,01	13,47
İrlanda	587,71	479,02	176,36
İtalya	728,40	617,40	267,77
Güney Kıbrıs	429,00	400,00	125,00
Letonya	415,11	336,11	129,27
Litvanya	434,43	330,17	304,10
Lüksemburg	464,58	335,00	101,64
Macaristan	432,43	398,26	355,99
Malta	469,39	382,40	-
Hollanda	746,55	440,28	180,04
Avusturya	482,00	397,00	261,00
Polonya	406,30	354,61	201,70
Portekiz	585,27	367,53	127,88
Romanya	359,59	330,395	128,26
Slovenya	565,95	446,32	125,00
Slovakya	550,52	386,40	182,00

²⁸ International Energy Agency; Energy Prices And Taxes, Quarterly Statistics, First Quarter 2013, s. 296-302.

Finlandiya	650,40	469,50	-
İsveç	460,28	572,99	307,21
İngiltere	674,15	674,15	367,72
AB 28 (Ortalama)	528,75	415,63	199,33
Türkiye	806,11	590,55	584,40

Kaynak: EUROPEAN COMMISSION; Directorate – General Taxation And Customs Union, **Excise Duty Tables, Part II - Energy Products and Electricity**, July 2013’de yer alan verilerden yararlanılarak tarafımızca düzenlenmiştir.

Not: ÖTV tutarları, benzin ve motorin için 1000 litre, LPG için ise 1000 kg’a uygulanan tutarlardır. Türkiye’nin hesaplamaları tarafımızca yapılmış olup, 1 Avro = 2,7 TL olarak hesaplanmıştır.

AB üyesi ülkelerde uygulanan ÖTV tutarları genelde ülkeden ülkeye farklılık göstermekte ve belirlenen hadlerin üzerinde bulunmaktadır. Zira Üye ülkeler tayin edilen vergi tutarlarından daha düşük bir tutar uygulama imkanına sahip bulunmamakla birlikte bu tutarların üstünde miktar ve oran belirlenmesi konusunda serbest bırakılmışlardır.

Türkiye ile AB ülkeleri akaryakıt üzerinden alınan vergiler açısından kıyaslandığında önemli boyutta bir fark dikkat çekmektedir. Tablo 3’de de görüleceği üzere özellikle ÖTV tutarları AB ortalamasının üzerindedir. Ülkeler bazında da kıyaslandığında yine en yüksek ÖTV tutarı Türkiye’dedir. Özellikle LPG otogaz açısından AB ortalaması ile Türkiye kıyaslandığında, önemli bir fark dikkat çekmektedir. Bu durum da doğrudan akaryakıt üzerinden alınan gelirleri artırdığı gibi vergi yüklerini de artırmaktadır. Nitekim, dünyanın hiçbir ülkesinde, akaryakıt üzerinden alınan vergilerin tutarı, beyannameli gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin ödediği vergiyi aşmamaktadır²⁹.

4- SONUÇ

Türkiye akaryakıt üzerindeki vergi yükü açısından dünyada en fazla vergi yüküne sahip ülke olarak karşımıza çıkmaktadır. Gerek vergi yükü gerekse Türkiye’nin petrol ithalatçısı olması, akaryakıt fiyatlarının yüksek düzeylerde olmasına neden olmaktadır. Nitekim çalışmada da görüleceği üzere Türkiye, AB ülkeleri ile kıyaslandığında akaryakıt üzerinden yüksek tutarlarda ÖTV tahsil etmektedir. Özellikle ÖTV tutarı ve ÖTV’nin KDV matrahına dahil edilmesi, akaryakıt üzerindeki vergi yükünü artırmaktadır.

Akaryakıt üzerinden alınan vergiler toplumun tüm kesimlerini bir maliyet unsuru olması nedeniyle yakından ilgilendirmekle birlikte, devlet için de vazgeçilmesi çok zor bir gelir kaynağı yaratmaktadır. Nitekim her yıl akaryakıt ürünlerinden sağlanan vergi gelirleri, toplam vergi gelirlerinin yaklaşık 1/5’ini oluşturmaktadır. Bu açıdan kısa vadede devletin böylesine bir gelirden vazgeçmesi mümkün gözükmemektedir. Bu nedenle vergi indirimi yapılamayacağı gibi yapılmaması halinde de çok sınırlı bir indirim söz konusu olacaktır.

²⁹ KIZILOT, Şükrü; KILIÇ, Cem; MÜDERRİSOĞLU, Okan; AB Yolunda Mali Dünyamız, 2. Baskı, Ankara, TİSK Yayınları, Yayın No: 273, Temmuz 2006, s. 88.

KAYNAKÇA

- ALTUNAY, Ezel; “Avrupa Birliği Vergi Politikası ve Türkiye’nin Uyum Sürecinin Değerlendirilmesi”, Bütçe Dünyası Dergisi, Sayı 34, 2010/2.
- BİLİCİ, Nurettin; Avrupa Birliği ve Türkiye, 4. Baskı, Ankara, Seçkin Yayınları, 2010.
- CAMADAN, Ercüment; “LPG Piyasasında Özel Tüketim Vergisi: AB Ülkeleri ve Türkiye Uygulamalarının Karşılaştırılması”, Vergi Sorunları Dergisi, Sayı 333, Mayıs 2009.
- CEYLAN, Mehmet Ali; “Avrupa Birliği’ne Katılım Müzakere Sürecinde Vergilendirme Faslı”, Vergi Dünyası Dergisi, Sayı 336, Ağustos 2009.
- ERKAN, Fikret; Avrupa Birliği’nde Dolaysız Vergilerin Uyumlaştırılması ve Avrupa Birliği Mahkemesi’nin Bu Konudaki Rolü, Tam Üyelik Yolundaki Türkiye Açısından Bir Değerlendirme, Ankara, Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı, Yayın No: 2009/399, 2009.
- EUROPEAN COMMISSION; Directorate – General Taxation And Customs Union, Excise Duty Tables, Part II - Energy Products and Electricity, July 2013.
- <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31967L0227:EN:HTML>, (Erişim), 20 Eylül 2013.
- <http://eur-law.eu/EN/Council-Directive-72-464-EEC-19-December-1972,27277,d>, (Erişim), 20 Eylül 2013.
- <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2003:283:0051:0070:EN:PDF>, (Erişim), 20 Eylül 2013.
- <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31992L0079:EN:HTML>, (Erişim), 20 Eylül 2013.
- INTERNATIONAL ENERGY AGENCY; Energy Prices And Taxes, Quarterly Statistics, First Quarter 2013.
- KIZILOĞLU, Şükrü; KILIÇ, Cem; MÜDERRİSOĞLU, Okan; AB Yolunda Mali Dünyamız, 2. Baskı, Ankara, TİSK Yayınları, Yayın No: 273, Temmuz 2006.
- ODABAŞ, Hakkı; SAVAŞAN, Fatih; “Avrupa Birliği’nde Vergi Uyum Çalışmaları ve Türkiye”, E-Yaklaşım Dergisi, Sayı 11, Haziran 2004.
- SARAÇOĞLU, Fatih; Avrupa Birliği’nde Vergi Uyumlaştırma Süreci ve Türkiye, Maliye ve Hukuk Yayınları, Nisan 2006.
- TOBB; Vergilendirmede Global Eğilimler AB ve Türk Vergi Sistemi, Özel İhtisas Komisyon Raporu, Mayıs 2001.
- UBAY, Birol; “Avrupa Birliği’nde Enerji Ürünlerinin Vergilendirilmesinde Güncel Tartışmalar”, Vergi Dünyası Dergisi, Sayı 367, Mart 2012.